Thucydidis

Suethice vertendi periculum,

quod,

Consentiente Ampl. Philos. Ordine Lundensi,

Præside

CAROLO AUG. HAGBERG,

Professore Norbergiano Reg. et Ord.

pro exercitio

p. p.

C. E. SCHWEDER,

Blekingus.

In academia Corolina die VI Aprilis MDCCCXLII.

ACAD. LUGD.BAT. BIBL.

P. VI.

LUNDÆ,

typis excudit CAROLUS FR. BERLING,

Universitatis Typographus,

MDCCCXLII.

Oratio Periclis.

Capp. CXL—CXLIV.

CXL.

Jag vidhåller, Athenare, städse samma mening, att vi ej böre vika för Peloponnesierna, ehuru jag vet, att menniskorna ej med samma hetta som de låta bestämma sig till krig utföra detsamma i handling, men att de efter omständigheterna äfven vexla sina meningar. Jag ser också nu, att jag måste råda eder till enahanda och dylika mått och steg, och jag anser tillbörligt, att de ibland eder, som följa mina råd, understöda de allmänna besluten, också om vi skulle lida något afbräck: äfvensom, att i fall vi något vinne, vi derföre ej böre räkna oss det till klokhet. Ty det är möjligt, att händelserna utfalla sig icke mindre oberäkneliga än menniskornas tankar; hvarföre vi ock vanligen skylla lyckan för allt som sker emot vår förmodan. Lacedæmonierne hafva redan förut uppenbart ådagalagt sina onda anslag emot oss, och göra det nu i synnerhet. Ty då det var sagdt, att man, i förekommande tvister, inbördes skulle gifva och emottaga rätt, och att hvardera parten skulle behålla det han innehade, hafva de likväl hvarken fordrat rättegång, eller när vi erbjudit en sådan, den emottagit. Ty de vilja heldre genom krig än underhandling upplösa klagomålen, och uppträda nu befallande och ej mera klagande. De fordra att vi skola draga oss ifrån Potidæa, göra Ægina oafhängigt och

upphäfva beslutet om Megareerna. Och de sist anlända sändebuden yrka till och med att vi skole lemna alla Hellener oberoende. Må för öfrigt ingen af Er tro, att vi för en ringa ting ådraga oss ett krig, i fall vi ej upphäfva beslutet om Megareerna. Hvilket upphäfvande, som de synnerligen förevända, skulle hindra krigets utbrott. Och låten icke hos Er befästa den förebråelse, att J hafven gripit till vapen för en småsak. Ty denna småsak innebär ett utforskande och ett frestande af edra tänkesätt. Gifven J denna gången efter, så skolen J genast emottaga ännu större fordringar till hvilkas uppfyllande de vilja skrämma Er: men sätten J er emot med kraft, så skolen J bestämdt visa dem, att de måste på en mera jemnlik fot umgås med Er.

CXLI.

Till följe härutaf mågen J derföre betänka, antingen vi, innan vi något lidit, må blifva undergifne, eller om vi skola börja krig (hvilket jag för min del håller för det bästa) såsom de der för ingen förevändning, vare sig stor eller liten, gifva vika, men utan fruktan bibehålla hvad förvärfvadt är. Ty den minsta såväl som den största befallning, utfärdad af jemlikar, innan rättegång tillkommer, innebär städse samma förnedring. Men att vi, i hvad som kriget tillhörer, och i afseende på hvarderas tillgångar, ej äro de svagare, låten derom undervisa er af mig punkt för punkt. Peloponnesierne lefva af sina händers arbete, och ega hvarken enskild eller allmän förmögenhet. Dessutom äro de ovane vid långvariga och till sjöss förda krig, emedan de för sin fattigdoms skuld endast föra korta krig med hvarandra. Och sådana kunna hvarken bemanna skepp eller gång efter annan utskicka krigshärar till lands, emedan de på en gång aflägsna sig ifrån sitt, och bekosta sig sjelfva, under det de tillika stängas ifrån hafvet. Men krig uppehålles bättre genom penningar i öfverskott, än genom uttvingade krigsgärder. Folk, som lefva af sina händers arbete, äro äfven bereddare att föra krig med sina kroppar än med penningar, emedan de,

hvad de förra beträffar, hafva den tillförsigt, att komma ur farorna helbregda; men deremot frukta, att i förtid göra ända på sina penningar, i synnerhet om kriget, hvilket lätt kan hända, emot deras förmodan drager ut på tiden. Ty i en enda drabbning kunna väl Peloponnesierna och deras bundsförvandter hålla stånd emot alla Hellener samfält: men att strida emot en tillrustning, som är olika mot deras egen, dertill äro de ej i stånd, helst de, i brist af en gemensam rådsamling, ej kunna utföra något ögonblickligt och med drift, samt alla, med lika rösträttighet, men ej af samma stam, endast se hvar och en på sitt: hvarutaf aldrig något helt och fullfärdigt plägar uppkomma. Ty somliga stå efter att taga hämd på sina ovänner, andra åter vilja förspilla så litet som möjligt af sitt. Och då de äntligen efter långt dröjsmål kommit tillsamman, så besluta de på en kort stund om allmänna ärenden, och sköta mesta tiden sina egna, och hvar och en menar, att hans vårdslöshet ej skall göra något ondt, och att någon annan i hans ställe skall sörja för sakernas gång: så att genom denna egennyttiga inbillning hos alla, det stora hela oförmärkt går förloradt.

CXLII.

Men det vigtigaste är, att de skola hindras af brist på penningar, då de vid trögt anskaffande af sådana, måste fördröjas; ty kriget står icke och väntar. Men icke en gång deras befästningar, ej heller deras flotta, äro fruktansvärda. Ty hvad de förra beträffar, så vore det svårt till och med i fredstid för en jemnstark stat att bygga sådana, och ännu mera i ett fiendtligt land, då vi ej mindre än de äro beredde på motfästningar. Om de också uppförde en förskansning, skulle de väl kunna skada en del af landet genom ströftåg och gynnande af öfverlöpare; dock skulle detta icke vara tillräckligt för att spärra vårt land och hindra oss att segla till deras samt kämpa mot dem med vår flotta i hvilken vår styrka består. Ty vi ega mera erfarenhet till lands genom vårt sjöväsende, än de till sjöss genom sina landkrig: och de skola icke så lätt förvärfva sig kännedom om

sjöväsendet. Ty icke en gång J, som ända sedan Mediska krigets början lagt eder vinn derom, hafven ännu deruti uppnått någon fullkomlighet. Huru skola då jordbrukare, som ingalunda äro sjövane, och som dessutom icke skola få rådrum att öfva sig, i det de städse af oss med öfverlägsen flotta skola oroas, uträtta något betydligt. Ty emot några få skepp, som kryssade ikring dem, kunde de väl våga en drabbning, i det deras oerfarna mod upplifvades genom öfverlägsenheten. Men ansatta af talrikare skepp skola de nog hålla sig stilla. Så skola de genom brist på öfning blifva allt oskickligare och derföre äfven mera tröge. Sjöväsendet fordrar som allt annat också sin konst, och det går icke an, att, när så faller sig, sköta det som bisak: knappast bär det sig att jemte sjöväsendet sköta något annat bredvid.

CXLIII.

Skulle de också tillgripa skatterna i Olympia och Delphi, och försöka, att genom högre sold draga ifrån oss våra främmande sjömän, skulle detta visserligen vara betänkligt, om vi icke vore dem vuxne genom att stiga om bord, vi sjelfve och våra skyddsinvånare. Men nu är detta fallet, och hvad som är det bästa, vi hafva styrmän bland egne medborgare, äfvensom allt det öfriga sjömanskapet talrikare och bättre än i hela det öfriga Hellas. Och ingen bland de fremmande skulle väl utsätta sig för faran att bli en flykting från sitt land, och dessutom, med ringare utsigter, för några få dagars högre sold sluta sig till dem i striden. Sådan eller dylik synes mig Peloponnesiernas ställning vara; vår åter är den, att vi äre fria från de fel jag hos dem klandrat, och att vi ege andra vida större fördelar. Ty om de till fots rycka in på vårt område, så segla vi till deras, och det skall då ej blifva sak samma, om en del af Peloponnesus härjas af oss, eller hela Attika af dem. Ty de skola ej hafva tillfälle, att, i stället för sitt, utan strid intaga något annat land, vi deremot ega mycken mark så väl på öarne som på fasta landet. Ty

mäktigt är väldet öfver hafvet. Tänken sjelfve efter! Vore vi öboer, hvilken vore väl oåtkomligare än vi? Och nu böre vi så nära som möjligt fästa oss vid denna tanke, och öfvergifva vår jord och våra landthus, och endast bekymra oss om hafvet och vår stad samt ej i ifvern för de förra gifva oss i drabbning mot Peloponnesierna som äro vida talrikare. Ty om vi segre, skola vi snart igen få att kämpa mot en icke ringare skara, och om vi förlore, förlore vi derjemte våra bundsförvandter; ty de skola ej hålla sig stilla om vi ej äre i stånd att tukta dem. Och vi böre ej jemra oss öfver hus och land, utan öfver menniskor, ty de förra äga ej menniskorna utan menniskorna dem. Ja! om jag trodde mig om att öfvertala er, skulle jag uppmana er att sjelfve draga ut och härja er egendom, och visa Peloponnesierna, att J ej för sådana sakers skuld viljen blifva dem underdåniga.

CXLIV.

Många andra grunder har jag att hoppas en lycklig utgång, endast J ej viljen under kriget tillika vidga ert herravälde, och med flit öka edra farligheter. Ty jag fruktar mera våra egna fel än våra motståndares anslag. Men detta skall i ett annat tal under krigets gång ådagaläggas. Nu vilje vi bortskicka dessa sändebud med det besked att vi skole tillåta Megareerna att nyttja våra handelsplatser och våra hamnar, så vida nemligen Lacedæmonierna å sin sida ej såsom främlingar från sig utestänga oss eller våra bundsförvandter. Ty hvarken det ena eller det andra strider emot fördraget. Vi vilje vidare försätta städerna i oafhängighet, om de varit oafhängiga när vi ingingo fördraget, och om Lacedæmonierna tillåta sina städer styras, ej efter deras behag utan som hvar och en af dem sjelf vill. Men inför rätta vilje vi afgöra saken enligt fördraget. Krig vilje vi ej börja, men väl emot dem som börja ett sådant värja oss. Att så svara, är både rätt och passande för vår stad. Men J bören veta, att ett krig nu mera är nödvändigt, och om vi emottaga det mera beredvilligt,

skola fienderna mindre hårdt ansätta oss; men af de största faror följer ock den största heder, så för stater som enskilda. Våra fäder bestodo kampen emot Mederna, och ehuru de ej utgingo ifrån en sådan makt som vi, utan tvertom lemnade hvad de egde, slogo de dock med mera klokhet än lycka och mera mod än makt barbaren, samt bragte staden till sitt nuvarande anseende. Ej böra vi blifva efter dem, utan på allt sätt värja oss emot fienden, samt söka att lemna vår makt oförminskad åt våra efterkommande.

Oratio Archidami.

Lib. II. Cap. XI.

Peloponnesier och bundsförvandter! Äfven våra fäder hafva gjort många härfärder, så väl inom sjelfva Peloponnesus som utom, och de äldre ibland oss äro icke oerfarne uti krig. Likväl hafve vi ej någonsin dragit ut med en väldigare tillrustning än denna. Men också gå vi nu emot den mäktigaste stat, och äro sjelfva talrika och dugliga stridsmän. Det är derföre tillbörligt, att vi hvarken visa oss vara sämre än våra fäder, eller vårt eget rykte underlägsna. Ty hela Hellas är i spänd väntan vid denna rörelse, och fäster derå sin uppmärksamhet, samt önskar med välvilja, för hatets skuld till Athenarna, att vi måste utföra det som vi hafve i sinnet. Och om vi ock skulle synas uttåga med en stor mängd, och mycken säkerhet vara, att fienden ej skall inlåta sig med oss i träffning, så böre vi likväl derföre ej draga åstad vårdslösare utrustade, utan bör hvarje stats befälhafvare och krigare för sin del alltid vänta sig att komma uti någon fara. Ty krigets händelser äro ovissa, och på ringa anledningar och i vredesmode ske merändels anfallen; och ofta har en mindre skara, men försigtig, bättre värjt sig emot en talrikare, som genom förakt för sin fiende varit vårdslös. I fiende land bör man städse fatta dristiga beslut, men i utförandet gå tillväga med försigtighet. Ty på detta sätt